

Beszámoló az Oktatási Bizottság 2016-os működéséről

Az Oktatási Bizottság elnöki feladatainak ellátására a Magyar Kémikusok Egyesülete 2016. évi küldöttközgyűlés adott számomra megbízást májusban, így beszámolómm nem vonatkozhat a teljes évre (az elnöki megbízás elfogadása előtt nem voltam tagja a bizottságnak).

2016-os tevékenységünkről hat területen számolok be:

1. A Bizottság tagjaival való kapcsolatfelvétel, a tagság megújítása
2. Az Interneten fellelhető, az Öveges-program részeként készült, kémiai és didaktikai szempontból elfogadhatatlan minőségű oktatóvideók ügye
3. Részvétel a Színpadon a Tudomány rendezvénysorozat magyar válogatóján
4. Részvétel a Nemzetközi Kémiai Diákolimpián
5. Részvétel az European Federation of Chemical Engineering Working Party munkájában
6. Együttműködés az Eötvös Loránd Fizikai Társulattal a szakgimnáziumokban idén bevezetett komplex természettudományos tantárgy bevezetésével kapcsolatban

1. A májusi küldöttközgyűlés után az Oktatási Bizottság előző elnökétől megkaptam a bizottság tagjainak teljes névsorát, és mindenkivel megkísértem felvenni a kapcsolatot. A többség beegyezett abba, hogy továbbra is a bizottság tagja legyen, míg mások azt jelezték, hogy ezt nem tudják vállalni a továbbiakban, ezért néhány új tagot is felkértem. A megújult bizottság tagjai:

Bátori Sándor, Budapest

Dávid Ágnes, Debrecen

Győre Henriette, Sopron

Hajnissné Anda Éva, Budapest

Hornyánszky Gábor, Budapest

Labancz István, Kecskemét

Szántay Csaba, Budapest

Székely Edit, Budapest

Zagyi Péter, Budapest

A félkövér betűkkel kiemelt tagokat én kértem fel, a többiek korábban is tagjai voltak a bizottságnak.

2. Egy közelmúltban végzett kémiantanár jelezte, hogy az Interneten a YouTube-on elérhető, az Öveges-program keretében készült kémiai oktatóvideók egy jó részének szakmai színvonala igen gyenge. Ezzel a megállapítással az Oktatási Bizottság minden egyes olyan tagja egyetértett, aki erről idővel véleményt mondott.

Reménytelennek láttuk az, hogy sikerrel tudjuk kezdeményezni a videók Internetről való eltávolítását. Információim szerint az Öveges-program keretében kevésbé látványos elemek, például munkafüzetek vagy oktatási segédanyagok is készültek hasonlóan gyenge színvonalon. Véleményem szerint a legjobb, amit tehetünk, hogy nem használjuk ezeket a segédanyagokat, s reklámot sem csinálunk nekik (a nagyon hangos nyilvános tiltakozás is egyfajta reklám). Szerettem volna elérni, hogy a YouTube-oldalak lehetőségeit felhasználva hozzászólásként (Comment) leírjuk a fenntartások a bemutatott videóval szemben, hogy az esetleges nézőnek legyen lehetősége olvasni ilyen figyelmeztető információkat. Azonban az említett videók jelentős része néhány hónap alatt is többször eltűnt a YouTube-ról, aztán más címen újra megjelent, ezért ez az ellenlépés nem bizonyult hatékonynak. Tudomásom szerint 2017 elején a kémiantanárok közössége az Oktatási Hivatalon is keresztül megpróbálta kezdeményezni a videók terjesztésének akadályozását, de ennek esetleges eredményéről sajnos nem értesültem.

3. 2016. október 7. és 9. között a debreceni Agóra Tudományos Élményközpontban szervezték meg a Színpadon a Tudomány című nemzetközi rendezvénysorozat magyarországi válogatóját. A 2017-es nemzetközi esemény a Debreceni Kölcsey Központban, ezért az egyébként szokásos kilenc résztvevő helyett házigazdaként hazánk 40 projektet mutathat be. A zsűriben a MKE-t Simonné Sarkadi Líviával együtt képviseltem. A nyári nemzetközi fesztiválra tíz kémiával kapcsolatos bemutató nyerte el az indulási jogot. Az MKE különdíjat ajánlott fel, amelyet a zsűri Balázs Katalinnak ítélt oda.

4. 2016-ban a nemzetközi tudományos bizottság tagjaként rész vettem a 48. Nemzetközi Kémiai Diákolimpián. Ez remek alkalmat nyitott az informális tapasztalatcserére oktatási tapasztalatokról. Nagy örömmel láttam azt is, hogy a Magyar Kémikusok Egyesülete több módon is támogatja a mindenkori magyar csapatot.

5. Dr. Székely Edit (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem), az Oktatási Bizottság tagja rész vett European Federation of Chemical Engineering (EFCE) Working Party mindkét 2016-os ülésén: tavasszal Palermóban, a nyár végén pedig Prágában. Erről részletesebb információt az MKE Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának beszámolójában lehet olvasni.

6. A Magyar Kémikusok Egyesülete szeptemberben felkérést kapott egy "Fejlesszünk együtt!" című programban való részvételre, amely a szakgimnáziumokban 2016 szeptemberében bevezetett „komplex természettudomány” tantárgy miatt indult. Ezt az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet kezdeményezte, először egy sajtóközlemény formájában augusztus 18-án (a tantárgyat szeptember 1-től már tanítani kellett az érintett intézményekben). A kezdeményezés nyilvános támogatását az Egyesület vezetőinek nem javasoltam, mert ennek lényege a középiskolai kémia (és más természettudományos) tantárgyak oktatásának komoly visszaépítése, amely a jövőben aligha korlátozódik majd a szakgimnáziumokra. Azt sem láttam valószínűnek, hogy akár a felhíváshoz való csatlakozással, akár annak ellenzése révén bármilyen érdemi befolyást sikerülne szerezni a tantárggyal kapcsolatos döntésekre.

A kezdeményezésről beszámoló sajtóközlemény az Eötvös Loránd Fizikai Társulatot (ELFT) támogatóként említette meg, ez november 19-én nyilvános tanácsulást szervezett „A természettudományos kultúra helyzete a szakgimnáziumokban a tanterv átalakítása után” címmel. Az ülésre sajnos személyesen nem tudtam elmenni, az Oktatási Bizottság minden Budapesten élő tagjának más elfoglaltsága volt ebben az időpontban. Az ELFT vezetősége viszont nyitott volt arra a javaslatomra, hogy az eseményt tegyék Interneten keresztül is követhetővé, így a teljes eseményt végig tudtam hallgatni. Dr. Szalay Luca is a felkért előadók volt, meglátásom szerint ő hatékonyan képviselte a kémia érdekeit, noha ezt formálisan nem a Magyar Kémikusok Egyesülete megbízásából tette. Az ülésen részt vett a minisztérium oktatásért felelős államtitkára.

Az öt vitaindító előadásból kettő a természettudomány oktatásának általános kérdéseiről illetve komplex felfogásáról szólt, egy a hasonló angliai tapasztalatokat ismertette, kettő pedig az eddigi intézkedéseknek a hatásával kapcsolatos felmérések eredményét mutatta be. Igen tanulságos volt az egyik felmérés azon része, amely szerint sok fizikatanár neheztelni kezdett az ELFT-re azért, mert a „komplex természettudomány” bevezetése mögé állt. A valóság ezzel szemben az volt, hogy az ELFT elnökségének korábbi határozata (szöges ellentétben az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet sajtóközleményében foglaltakkal) nem támogatta a diszciplináris oktatás helyettesítő „komplex természettudomány” bevezetését. A fórumon is elsősorban arról folyt a vita, hogy egyáltalán van-e létjogosultsága az egyes diszciplínák helyett komplex természettudomány oktatásának a középiskolákban, és nem arról, hogyan is kellene ezt tanítani. A felszólalók nagy többsége egyetértett abban, hogy a rendkívül gyors bevezetés nem szolgálta a magyar oktatás érdekeit, és nagyon is megjósolható problémák sorát hozta magával. Ennek a szellemében az ELFT elnöksége decemberben újabb állásfoglalást adott ki.

Az említett eseményekről az Oktatási Bizottság elnöke saját blogján és a Magyar Kémikusok Lapjában rendszeresen beszámolt. A 2017-re előrelátható feladatok illetve események:

- Április 20-21: az EFCE Working Party ülése a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, szervező: Székely Edit.
- Science on Stage Europe rendezvény, Debrecen, 2017. június 29. – július 2.
- Nemzetközi (ENSZ) kezdeményezés arra, hogy 2019 a „periódusos rendszer éve” legyen, az ebben való magyar részvétel előkészítése.
- Minden bizonnyal folytatódik a szakgimnáziumokban bevezetett „komplex természettudomány” oktatása körüli vita az első év tapasztalatait is felhasználva.

2017. április 20.

Lente Gábor